

Na dwudziestopięcioletnie działalności członkowie Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej kolejny raz zabrali głos w strategicznej sprawie dalszego rozwoju obszarów wiejskich. Doceniają, że w okresie ostatnich 25 lat na większości obszarów wiejskich naszego kraju dokonał się cywilizacyjny skok w każdej dziedzinie życia. Jednak obecne wsparcie dla obszarów wiejskich oceniają jako niewystarczające. A na przyszłość oczekują m.in. opracowania krajowej polityki wiejskiej, utworzenia krajowego Funduszu Rozwoju Polskich Wsi, większego finansowania infrastruktury oraz wzmocnienia mechanizmów wyrównawczych.

W stanowisku przyjętym na ostatnim, czerwcowym kongresie, związkowcy wiejscy analizując tempo zmian zachodzących na obszarach wiejskich w porównaniu z obszarami miejskimi, dochodzą do wniosku, że dynamika rozwoju tych ostatnich jest większa, a skala zróżnicowania standardów życia w miastach i na wsiach jest wyzwaniem dla polityków, instytucji publicznych i organizacji społecznych. Aby powstrzymać wyludnianie się obszarów wiejskich, ich marginalizację i procesy pauperyzacji zamieszkujących je obywateli należy, w opinii Związku Gmin Wiejskich RP, zapewnić mieszkańcom odpowiednią jakość życia. Jej wyznacznikami jest dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej oraz usług publicznych. Nie można zapominać o miejscach pracy, szczególnie dla kobiet wychowujących dzieci.

Obecne wsparcie jest niewystarczające

Oceniając dotychczasową politykę rozwoju obszarów wiejskich samorządowcy wiejscy dochodzą do wniosków, że dotychczasowe instrumenty wsparcia są niewystarczające. I stąd właśnie wynikają różnice w jakości życia mieszkańców miast i wsi. Obszary wiejskie wymagają reorientacji trendów gospodarczo-społecznych i oderwania ich od schematycznego powiązania tylko z rolnictwem i gospodarką żywnościową. W opinii działaczy środowiska gmin wiejskich potrzebne są nowe wizje, nowe programy oraz innowacyjne spojrzenie na szanse rozwojowe obszarów wiejskich.

Postulaty

W opinii Związku Gmin Wiejskich RP poprawie sytuacji w tym zakresie będą sprzyjać następujące działania:

1. Opracowanie krajowej polityki wiejskiej - na wzór polityki miejskiej. To obydwie polityki rozwojowe: miejska i wiejska powinny razem i komplementarnie tworzyć politykę rozwoju kraju. Zasadnym jest, aby za rozwój całego kraju odpowiadał jeden resort - resort rozwoju.
2. Zastosowanie w programach wspierających rozwój obszarów wiejskich takich instrumentów finansowych, które realnie wpłyną na zmniejszenie dysproporcji w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej pomiędzy obszarami wiejskimi a miejskimi, w tym utworzenie krajowego Funduszu Rozwoju Polskiej Wsi.
3. Wzmocnienie mechanizmu wyrównawczego w finansowaniu gmin z obszarami wiejskimi i wprowadzenie subwencji ekologicznej dla gmin objętych różnego rodzaju formami ochrony przyrody, jako rekompensaty za ograniczenia rozwojowe tych obszarów.
4. Utworzenie specjalnych, nie tylko unijnych, instrumentów finansowych dedykowanych dla obszarów wiejskich na eliminację niedomagań w sferze gospodarki wodno-ściekowej (liniowej i rozproszonej).
5. Utworzenie spójnych, stabilnych mechanizmów wsparcia zróżnicowanych form rozwoju energetyki odnawialnej na obszarach wiejskich, a przede wszystkim rozwoju energetyki

prosumenckiej.

6. Działaniom zrównoważonego rozwoju winno służyć niwelowanie regionalnych dysproporcji rozwojowych w ramach regionalnych programów operacyjnych.
7. Wprowadzenie w planowaniu przestrzennym standardów urbanistycznych uwzględniających ochronę krajobrazu, rewitalizację obszarów wiejskich, przeciwdziałanie nadmiernemu rozpraszaniu zabudowy osadniczej oraz ściślejsze powiązanie planowania przestrzennego z planami (strategiami) rozwoju gmin.
8. Zmiana podejścia w procesie planowania, realizacji i finansowania inwestycji infrastrukturalnych realizowanych na obszarach o rozproszonej zabudowie. Musi nastąpić zróżnicowanie parametryzacji urządzeń i instalacji infrastrukturalnych względem miejsca ich planowania i realizacji.
9. Zdecydowane zwiększenie finansowania w krajowym programie budowy dróg lokalnych. Podobne programy należy stworzyć w regionach. Programy te powinny preferować partnerstwo, także partnerstwo publiczno-prywatne i systemy szkieletowe.
10. Prawne umożliwienie użycia siedlisk gospodarstw do prowadzenia działalności gospodarczej.
11. Rozwinięcie mechanizmów finansowania lokalnej przedsiębiorczości poprzez kreowanie i wzmacnianie lokalnych instytucji finansowych, takich jak: banki spółdzielcze, fundusze poręczeniowe, pożyczkowe i gwarancyjne. Wprowadzenie preferencji podatkowych dla podmiotów lokalnej przedsiębiorczości z refinansowaniem utraconych przez samorzady dochodów własnych.
12. Faktyczne wsparcie oświaty wiejskiej, uwzględniające to, że poprzez likwidację gimnazjów obniżona została ranga, a tym samym poziom wykształcenia uzyskiwanego na miejscu.
13. Wykluczenie tzw. białych plam dostępu do transportu publicznego poprzez maksymalne uproszczenie zasad jego funkcjonowania na terenach wiejskich.

Źródło: stanowisko XVIII Kongresu Gmin Wiejskich z dnia 20 czerwca 2018 r. w sprawie wyzwań dla rozwoju obszarów wiejskich.